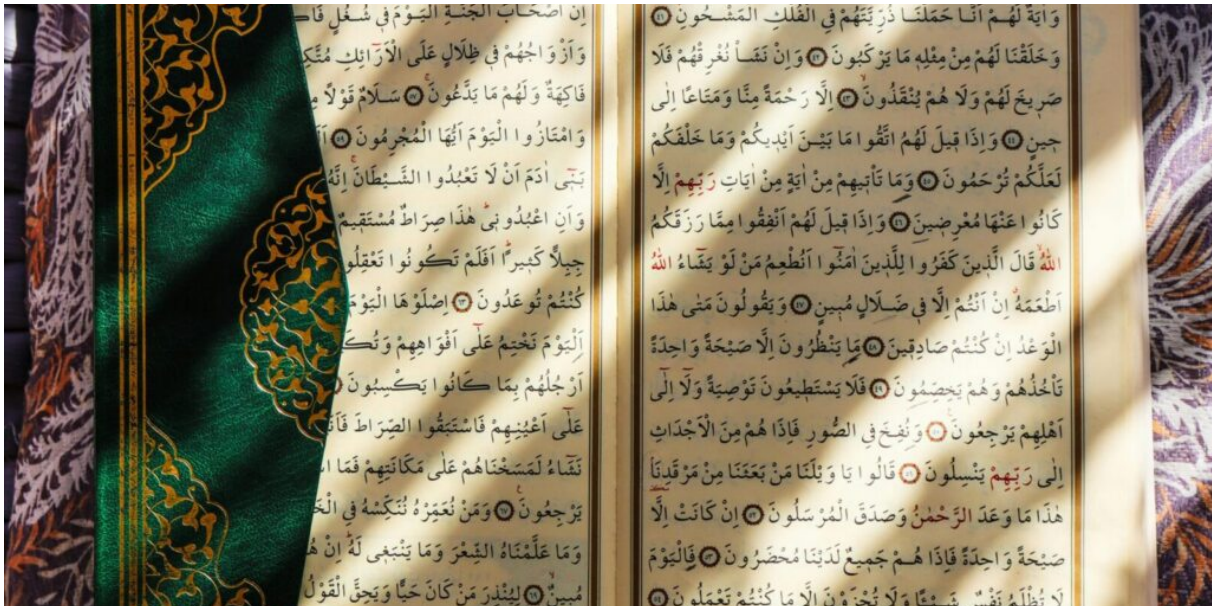

Koranen och Sunnan enligt de rättfärdiga föregångarnas förståelse

Koranen och Sunnan enligt de rättfärdiga föregångarnas förståelse

Detta inlägg handlar om vikten av att förstå Koranen och Sunnan utifrån de rättfärdiga föregångarnas (*as-salaf as-salih*) tolkning – det vill säga följeslagarna, deras efterföljare och de fyra stora imamerna. De anses vara de mest pålitliga tolkarna av islams källor eftersom de levde närmast profetens tid, talade arabiska som modersmål och bevittnade uppenbarelsen direkt. Att följa deras förståelse ses som en garanti mot villovägar och avvikelser, särskilt i frågor om trosuppfattning och tillbedjan. Ju längre bort från den tiden, desto större är risken för missförstånd och feltolkning av de religiösa texterna.

All lovprisning tillkommer Allah, världarnas Herre, och frid och välsignelse över Hans trogne sändebud, vår herre Muhammed, hans familj och alla hans följeslagare. Därefter:

Koranen och den rena Sunnan är de två grundläggande källorna som hela umman är ense om inom islamisk lagstiftning. De utgör den fullständiga vägledningen för ett gott liv, och den rättvisa vågen med vilken ord och handlingar vägs. Muslimerna har ingen ära, ingen styrka, ingen seger, inget välstånd i denna värld och ingen räddning i nästa, utan att hålla fast vid Koranen och Sunnan utifrån de rättfärdiga föregångarnas — de ädle

Koranen och Sunnan enligt de rättfärdiga föregångarnas förståelse

följeslagarnas och deras efterföljares — förståelse. Bevisen från den ädle Koranen, de autentiska haditherna och föregångarnas uttalanden om nödvändigheten av att hålla fast vid Koranen och Sunnan är utomordentligt många och kan inte alla redovisas här.

Att hålla fast vid den ädle Koranen och den rena Sunnan är en grundprincip inom religionen — ja, alla grundprinciper återgår till dessa två. Därför är det obligatoriskt för oss att göra dem till en metod i våra liv utifrån denna ummas rättfärdiga föregångares förståelse, och att hålla fast vid dem, ty i detta ligger räddning från avvikelse och trygghet mot villovägar.

Kortfattat är detta uttryck korrekt och obestridligt, men det kräver en precisering: De ädle följeslagarnas och deras efterföljares förståelse ges företräde vad gäller de oföränderliga grunderna i religionen och tillbedjan, men inte nödvändigtvis i vissa sekundära frågor och självständiga tolkningar, och inte heller vad gäller nya och samtida frågor — ty dessa är öppna på grund av förändrade omständigheter och tider. Som det sägs: *”Man kan inte förneka att domar förändras med tidens förändring, utom det som fastställts genom Sunnan och Koranen.”* Men i fråga om trosuppfattning och tillbedjan ges de rättfärdiga föregångarnas — de ädle följeslagarnas och deras efterföljares — förståelse från de tre utmärkta generationerna företräde, i enlighet med den autentiska hadithens text, och detta råder konsensus om bland de godkände imamerna.

Vad menas med termen ”de rättfärdiga föregångarna” (*as-salaf as-salih*)?

De är de ädle följeslagarna, må Allah vara nöjd med dem, deras efterföljare och de som följde dem i godhet bland islams rättvise imamer — de om vars ledarskap och höga ställning inom religionen umman är ense, och vars ord muslimerna generation efter generation mottagit med accept. Bland dessa återfinns de fyra följda och godkände imamerna: Imam Abu Hanifa an-Nu'man al-Kufi, Imam Malik ibn Anas al-Madani, Imam Muhammad ibn Idris ash-Shafi'i och Imam Ahmad ibn Hanbal al-Baghdadi, må Allah förbarma sig över dem, samt andra vägledningens lärde från de tre utmärkta generationerna — men inte de som tillskrivits innovation (*bid'a*) eller betecknats med ett ogillat epitet eller tillhört en villfarande sekt.

Benämningen ”de rättfärdiga föregångarna” avser i grunden de tre utmärkta generationerna, i enlighet med den i de två Sahih-samlingarna överenskomna hadithens text: *”Den bäste av er är min generation, sedan*

de som kommer efter dem, sedan de som kommer efter dem...”

De rättfärdiga föregångarna är alltså de tre första generationernas folk — de bästa generationerna i denna umma och de som stod närmast att förkroppsliga islams förståelse, tro, uppförande och efterlevnad. Att följa dem sker genom att återvända till vad de stod för i förståelsen av religionen — i trosuppfattning, lagstiftning och uppförande. Allahs sändebud, frid vare med honom, nämnde i den autentiska hadithen att *”den räddade gruppen är de som idag befinner sig på det han och hans följeslagare, må Allah vara nöjd med dem, befinner sig på.”*

Meningsskiljaktigheter i umman

Meningsskiljaktigheter förekommer oundvikligen i umman och hör till de kosmiska lagarna. Allah den Högste sade: *”Om din Herre hade velat, hade Han gjort människorna till ett enda samfund — men de kommer att förbli oeniga”* (Hud: 118). En av de viktigaste orsakerna till dessa meningsskiljaktigheter är en bristfällig förståelse av de religiösa texterna, avvikande från vad Allah och Hans sändebud avsett. Därför är det obligatoriskt att återvända till de rättfärdiga föregångarnas förståelse av texterna, ty deras förståelse är fullständigare, fastare, mer kunnig och säkrare.

Med deras förståelse menas: vad de förstod av vad Allah och Hans sändebud, frid vare med honom, avsåg med de religiösa texterna.

Shaykhul-Islam sade i *Majmu’ al-Fatawa* (12/235): *”Det som är obligatoriskt för en människa att tro, i detta och annat, är vad Allahs bok och Hans sändebuds Sunna visar, och vad de troende föregångarna — som Allah lovprisat och lovprisat den som följer dem, och klandrat den som följer en annan väg — var ense om.”*

Imam Ibn al-Qayyim sade i *I’lam al-Muwaqqi’in* (4/112): *”Om man finner ett uttalande från Allahs sändebuds följeslagare, må Allah vara nöjd med dem — som är ummans herrar, imamernas förebilder, de som bäst känner sin Herres bok och sin profets Sunna, som bevittnade uppenbarelsen och kände till tolkningen — då är det starkaste antagandet att det korrekta är på deras sida.”*

Imam Abu Ishaq ash-Shatibi sade i *al-I’tisam* (1/88) angående hadithen: *”Håll er till min Sunna och de rättleda kalifernas Sunna — håll fast vid den och bit er fast i den med kindtänderna, och akta er för nyskapade ting”* — och kommenterade: *”Han, frid vare med honom, kopplade som du*

Koranen och Sunnan enligt de rättfärdiga föregångarnas förståelse

ser de rättledda kalifernas Sunna till sin egen Sunna, och att det hör till att följa hans Sunna att följa deras Sunna."

Allah den Högste sade: *"Och de första och föregående bland muhajirerna och ansarerna, och de som följer dem i godhet — Allah är nöjd med dem och de är nöjda med Honom, och Han har berett dem lustgårdar vattnade av floder, där de förblir för evigt. Det är den stora segern."* (at-Tawba: 100)

Imam Ibn al-Qayyim sade i *ar-Risala at-Tabukiyya* (1/53): *"Dessa är de lyckliga för vilka Allahs välbehag är fastställt — de är Allahs sändebuds följeslagare, frid vare med honom, och alla som följer dem i godhet fram till Domedagen. Detta är inte begränsat enbart till den generation som såg dem, utan benämningen 'efterföljare' (tabi'un) tilldelades konventionellt de som såg följeslagarna för att skilja dem från dem som kom efter. Man sade alltså att efterföljarna i absolut mening tillhör enbart den generationen — men i övrigt är var och en som vandrar på deras väg en av dem som följer dem i godhet, och tillhör dem som Allah är nöjd med och som är nöjda med Honom."*

Han sade också i *I'lam al-Muwaqqi'in* (2/141): *"Att följa deras exempel är att efterfölja dem, och den som gör det tillhör dem som Allah är nöjd med. Det räcker i detta avseende med den välkände hadithen: 'Mina följeslagare är som stjärnorna — vilken av dem ni än följer, kommer ni att vägledas.'* Abdullah ibn Mas'ud, må Allah vara nöjd med honom, sade: *'Den bland er som vill följa en Sunna, låt honom följa de dödas Sunna — ty den levande är inte säker från prövning. Dessa är Muhammeds följeslagare: de renaste i hjärtan i denna umma, de djupaste i kunskap och de minst tillkrånade. Ett folk som Allah utvalde till sin profets sällskap och till att upprätta Hans religion — känn deras rätt, håll fast vid deras vägledning, ty de vandrade på den rätta vägen.'* Det har också återberättats från profeten, frid vare med honom, att han sade: *'Håll er till min Sunna och de rättledda och vägleda kalifernas Sunna efter mig',* och han sade: *'Följ de två som kommer efter mig: Abu Bakr och Omar, låt er vägledas av Ammars vägledning och håll fast vid Ibn Umm Abds förbund.'* Omar skrev också till Shurayh: *'Döm efter vad som finns i Allahs bok; finns det inte där, döm efter Allahs sändebuds Sunna; finns det inte i Allahs sändebuds Sunna, döm efter vad de rättfärdiga dömde.'*"

Abdullah ibn Abbas, må Allah vara nöjd med dem båda, sade till kharijitterna den dag han disputerade med dem — återgivet i *Jami' Bayan al-'Ilm wa Fadlih* (2/127): *"Jag kommer till er från Allahs sändebuds följeslagare, frid vare med honom, och bland er finns ingen av dem. Det*

Koranen och Sunnan enligt de rättfärdiga föregångarnas förståelse

var till dem Koranen uppenbarades och de känner bäst till dess tolkning.”

Imam Muhammad ibn Idris ash-Shafi'i, må Allah förbarma sig över honom, sade i sin *Risala al-Baghdadiyya* — citerad i *I'lam al-Muwaqqi'in* (1/63): ”Allah, välsignad och upphöjd, har lovprisat Allahs sändebuds följeslagare, frid vare med honom, i Koranen, Toran och Evangeliet, och genom Allahs sändebuds tunga har de tilldelats en förtjänst som ingen efter dem äger. Må Allah förbarma sig över dem och glädja dem med vad Han skänkt dem — de högsta graderna bland de sanningsälskande, martyrerna och de rättfärdiga. De förmedlade Allahs sändebuds Sunnor till oss; de bevittnade honom medan uppenbarelsen steg ned över honom och lärde sig vad Allahs sändebud avsåg, allmänt och specifikt, bestämt och vägledande. De kände till av hans Sunna vad vi känner till och vad vi inte känner till, och de överträffar oss i all kunskap och självständig tolkningsförmåga, i gudsfruktan och förstånd, och i allt varigenom kunskap inhämtas och härledas. Deras åsikter är för oss mer lovvärda och mer bindande än våra egna åsikter om oss själva.” Allt detta är en påminnelse till umman om riktigheten i deras väg och metod, och om precisionen i deras förståelse av Koranens och Sunnans texter.

Det som utmärker föregångarnas förståelse

Bland det som utmärker föregångarnas kunskap framför dem som kom efter dem är: deras närhet till profetskapet och Allahs sändebuds uppdrag till dem att förmedla religionen till folket och undervisa dem i islam. Likaså är deras kunskapskällor sunda — de tog emot med uppriktighet och fast tro, och överlämnade sig fullständigt till Koranen och Sunnan utan att hänvisa till andra källor. De var de renaste i uppförande, djupast i kunskap, uppriktigt i hjärtan — ummans bästa och mest insiktsfulla, och de bäst bevandrade i Koranens språk och tolkning, ty den uppenbarades på deras språk och Allahs sändebud talade med dem på deras tungomål.

De var kända för sin iver att tillägna sig kunskap från honom och tvekan aldrig att fråga honom för att förstå hans avsikt och handla utifrån sin förståelse. Därtill var de djupt förankrade i språket och tolkningsverktygen av naturen, och ägnade sig i stor utsträckning åt kunskap och kastade sig över den med fullständig hängivenhet, i en miljö som underlättade detta — allt sådant som den senare lärde ofta saknar, inte minst på grund av tidens distans, livets komplexitet, dess stilar och levnadsmönster.

Och Allah vet bäst.